การพัฒนารูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

Development of a Model to Promote and Monitor the Use of External Quality Assessment Results in the Quality Management of Educational Institutions That Provide Distance Learning Via Satellite Under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2

(Received: February 10, 2025; Revised: March 30, 2025; Accepted: April 8, 2025)

โสภิชญา กาศโอสถ[1] วิชิต เทพประสิทธิ์[2] สุวดี อุปปินใจ[2]
Sopichaya Kadosod[1] Wichit Thepprasit[2] Suwadee Ouppinjai[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 3) สร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพความเป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น ทำการสอบถามผู้อำนวยการ รักษาการผู้อำนวยการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของ

[1] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย e-mail: 668914036@crru.ac.th
Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University
[2] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

สถานศึกษาที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 134 คน 2) การศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษา ทำการสังเคราะห์เอกสาร และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และ 3) การสร้างและพัฒนารูปแบบ ดำเนินการยกร่างรูปแบบ และนำร่างรูปแบบที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ดำเนินการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วย 1) หลักการส่งเสริมกำกับติดตาม 2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมกำกับติดตาม 3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมกำกับติดตาม 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมกำกับติดตาม โดยรูปแบบมีความถูกต้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมและกำกับติดตามของสถานที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: รูปแบบการส่งเสริมกำกับติดตาม โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การประเมินคุณภาพการศึกษา

Abstract

This research aimed to examine and enhance the utilization of external quality assessment results in the management of educational quality in schools implementing Distance Learning via Satellite (DLTV) under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The objectives were: (1) to study the actual and desired conditions of promoting and monitoring the use of external quality assessment results in school quality management; (2) to explore guidelines for effective promotion and monitoring practices; and (3) to develop and evaluate a model for such promotion and monitoring. The study was conducted in three phases. The first phase involved surveying 134 participants-school directors, acting directors, and teachers responsible for internal quality assurance-using questionnaires to assess

current and ideal conditions. In the second phase, relevant documents were synthesized, and structured interviews were conducted with seven experts to identify potential guidelines. The third phase focused on model development, during which a draft model was created and reviewed by five experts for its accuracy, suitability, and feasibility. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The findings serve as a basis for developing effective strategies to promote and monitor the use of external quality assessment results in enhancing educational quality within DLTV schools.

The research findings indicated that the developed model for promoting and monitoring the application of external quality assessment results in the management of educational quality in schools utilizing Distance Learning via Satellite (DLTV), under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2, consists of four key components: (1) principles of promotion and monitoring, (2) objectives of promotion and monitoring, (3) operational procedures, and (4) factors influencing effective promotion and monitoring. The model was found to possess a high degree of accuracy and feasibility. It can be effectively applied as a practical guideline for promoting and monitoring practices in DLTV schools. The use of this model can contribute to the enhancement of student quality, the improvement of teaching and learning processes, and the overall effectiveness of educational management. Furthermore, it helps ensure that these improvements are aligned with national goals and established educational standards, thereby promoting a more efficient and goal-oriented approach to quality education management.

Keywords: Promotion and Monitoring Model, Distance Learning Via Satellite Schools, Educational Quality Assessment.

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี และให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

อย่างน้อยทุก 5 ปี ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการประเมินคุณภาพภายนอกได้ดำเนินการมาแล้ว 4 รอบ และปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 5 ทั้งนี้ การติดตามและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ข้อมูลจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้สถานศึกษา ยังไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอและไม่ชัดเจน อาจเกิดจากสาเหตุหลัก ดังนี้ 1) สถานศึกษาไม่ทราบวิธีการนำผลการประเมินไปใช้ รวมถึงไม่เข้าใจรูปแบบหรือกระบวนการนำผลการประเมินไปใช้ หรือไม่เห็นความจำเป็นในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดยังขาดการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง 3) บุคลากรของสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญหรือไม่ให้ความร่วมมือในการใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงและพัฒนาแผนการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น การนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปใช้ประโยชน์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการ เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งเน้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2556)

โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีการสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในสถานศึกษา แต่ยังพบว่าหลายโรงเรียนยังไม่สามารถนำผลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทั้งด้านความเข้าใจของบุคลากร แนวทางเชิงระบบ และการขาดกลไกติดตามที่ต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ซึ่งสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดทั้งด้านงบประมาณ ทรัพยากร ความพร้อมของบุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาอิงตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ยังขาดประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนจำนวนมากยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของผลการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างแท้จริง ขาดระบบการส่งเสริมและกำกับติดตามอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ข้อเสนอแนะที่ได้รับจาก สมศ. ไม่ได้รับการแปรสภาพเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาอย่างชัดเจน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เห็นได้ว่าการส่งเสริมและกำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้ในการบริหารคุณภาพของสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งงานวิจัยนี้ มุ่งเน้นในการพัฒนารูปแบบที่สามารถเป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ประโยชน์ทางวิชาการ

1.1 สถานศึกษาได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการที่เหมาะสมในการส่งเสริมและกำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

1.2 สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาแนวคิดและหลักการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ใช้การเรียนการสอนทางไกลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพการศึกษาและการปรับปรุงแนวทางการกำกับติดตามสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

2. ประโยชน์เชิงนโยบาย

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถกำหนดบทบาทและกระบวนการส่งเสริม กำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ได้อย่างเป็นระบบ

2.2 เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย เกณฑ์ และรูปแบบการติดตามที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

3. ประโยชน์จากการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สามารถนำแนวทาง การส่งเสริมและกำกับติดตามไปปรับใช้ในกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการเรียนการสอน

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนงานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

แหล่งข้อมูล เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 134 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาและปฏิบัติการสอนไม่น้อยกว่า 3 ปี

ขอบเขตด้านเนื้อหา สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้บริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

แหล่งข้อมูล ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 7 คน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านการบริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติงานสถานศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้บริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

แหล่งข้อมูล ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 2 นำข้อมูลมายกร่างรูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามฯ และนำร่างรูปแบบที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณภาพภายนอก และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ดำเนินการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขอบเขตด้านเนื้อหา ร่างรูปแบบฯ และการประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

William Edwards Deming (1989) กล่าวถึง หลักในการบริหารหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า กระบวนการ คุณภาพเดมมิ่ง หรือ กระบวนการ PDCA มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan: P) การวางแผนจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงได้ พร้อมด้วยรายละเอียดการปฏิบัติงาน แผนการบริหารที่ดี ตามหลักแนวคิดของ Deming มี 5 ประการ คือ สามารถปฏิบัติได้ สามารถเข้าใจได้ง่าย ตรวจสอบหรือวัดได้ ปฏิบัติได้ และสำเร็จได้ หลักการสำคัญของการวางแผน คือ กำหนดขอบเขตปัญหาชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายการปฏิบัติ กำหนดวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายให้ชัดเจน ถูกต้องแม่นยำเท่าที่จะเป็นไปได้

2. การปฏิบัติ (Do: D) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ ดังนี้

2.1 การวางแผนกำหนดการ ได้แก่ กำจำแนกกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติพร้อมทั้งกำหนดเวลาที่คาดว่าต้องใช้ในแต่ละกิจกรรม รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2.2 การจัดการแบบเมทริกซ์ เป็นการจัดการที่ดึงเอาผู้ทรงคุณวุฒิหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาประสานงานกันตามความชำนาญเฉพาะด้าน

2.3 การพัฒนาขีดความสามารถการทำงานของผู้ร่วมงาน โดยผู้ร่วมงานต้องเข้าถึงงานทั้งหมด รวมถึงเหตุผลที่ต้องทำงานนั้น ๆ นอกจากนั้น ผู้ร่วมงานยังต้องพร้อมการใช้ดุลยพินิจอันเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ด้วยความยืดหยุ่น ภายใต้ขีดจำกัดของแนวทางที่กำหนดไว้ให้ผู้ร่วมงานฝึกกระบวนการทางความคิดโดยการฝึกฝนในระหว่างการทำงาน และมีการทดลองปฏิบัติได้จริงให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนขณะที่ทำการฝึกอบรม มีรางวัลแก่ทุกคนที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นคนมีความสามารถหลายด้าน พัฒนาจิตใจรักการทำงานร่วมกัน

3. ตรวจสอบ (Check: C) การตรวจสอบทำให้สามารถรับรู้สถานการณ์ของงานเมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนไว้ โดยมีกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบรวบรวมข้อมูล พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวน คุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอน เปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้ การรายงานจะเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการเพื่อป้องกันการผิดพลาด หรือความล้มเหลว

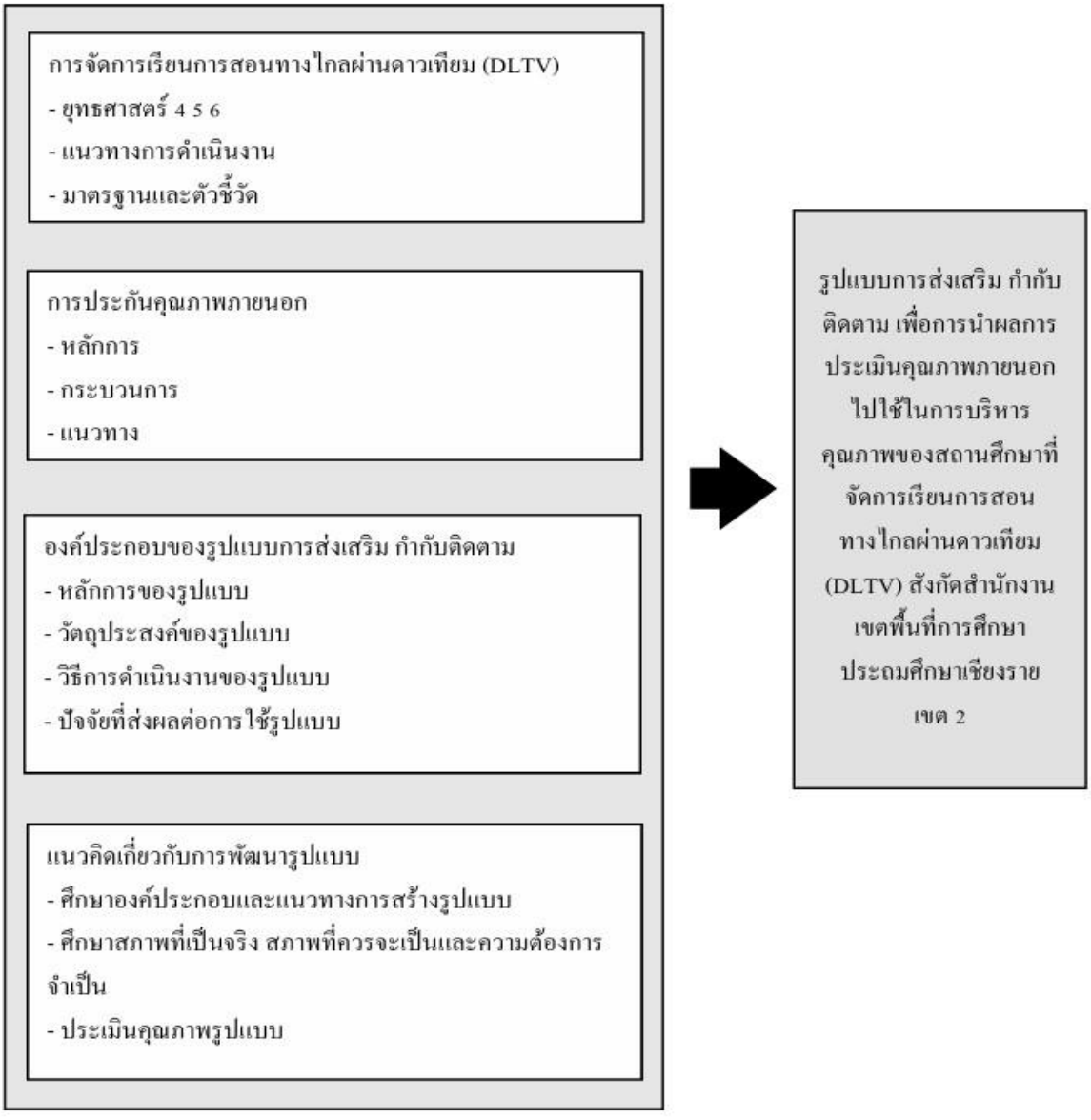
4. การแก้ไขปัญหา (Action: A) หากผลการตรวจสอบ พบว่า เกิดข้อบกพร่องทำให้ได้ผลงานที่ไม่ได้ มีมาตรฐานจะมีการแก้ไขปัญหาตามลักษณะของปัญหาที่พบ กล่าวคือ ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ถ้าพบความผิดปกติใด ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อให้ความผิดนั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก ในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจทำให้มาตรการย้ำนโยบายปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงานและประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, (2566) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Assurance) เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการสร้างระบบและกลไกให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานกำกับดูแล โดยการประกันคุณภาพมีองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน ได้แก่

1. การประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance: IQA) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาดำเนินการด้วยตนเอง โดยมุ่งพัฒนาและควบคุมคุณภาพในทุกมิติ เช่น การวางแผนงาน ระบบนิเทศภายใน การประเมินตนเอง และการจัดทำรายงานประจำปี

2. การประกันคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance: EQA) ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ซึ่งทำหน้าที่ประเมินคุณภาพตามกรอบมาตรฐานที่กำหนด และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียน จำนวน 134 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 67 คน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 67 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ลักษณะของแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 59 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นตามแนวคิดรูปแบบการบริหารจัดการทางการศึกษา ได้แก่ 1) หลักการส่งเสริม กำกับติดตาม จำนวน 16 ข้อ 2) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริม กำกับติดตาม จำนวน 3 ข้อ 3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริม กำกับติดตาม จำนวน 20 ข้อ และ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริม กำกับติดตาม จำนวน 20 ข้อ คุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item-Objective Congruence : IOC) ว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถาม ข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.67 -

1.00 ซึ่งสามารถตัดสินได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในโปรแกรมสำเร็จรูป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาสภาพการบริหารที่ควรจะเป็น I (Important) สภาพการบริหารที่เป็นจริง D (Degree of Success) และผลต่าง (I-D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) จากข้อมูลทั้ง 2 ส่วน คือ สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นแล้ว จึงเรียงลำดับจากที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เพื่อจัดลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ขั้นที่ 2.1 ศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามฯ จากการสังเคราะห์เอกสาร

1. แหล่งข้อมูล

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยการสังเคราะห์เอกสาร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเคราะห์เอกสาร

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการศึกษาและสรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา

ขั้นที่ 2.2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบายการบริหารการประเมินคุณภาพภายนอก

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 อยู่ในระดับ “ดีมาก” ขึ้นไป

กลุ่มที่ 3 ครูผู้ปฏิบัติงานด้านงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 4 อยู่ในระดับ “ดีมาก” ขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2. แบบบันทึกประเด็นการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ร่วมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ แบบเติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้ หลักการส่งเสริม กำกับติดตาม วัตถุประสงค์ของการส่งเสริม กำกับติดตาม วิธีการดำเนินงานการส่งเสริม กำกับติดตาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมกำกับติดตาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามีโปรดระบุ)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการศึกษาและสรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา และการตรวจสอบความถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้บริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ขั้นที่ 3.1 การยกร่างรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามฯ

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น ในขั้นตอนที่ 1 และผลการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในขั้นตอนที่ 2 (ขั้นที่ 2.1 และขั้นที่ 2.2)

1.2 ผลการยกร่างรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามฯ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการส่งเสริม กำกับติดตาม 2) วัตถุประสงค์ ของการส่งเสริม กำกับติดตาม 3) วิธีการดำเนินงานการส่งเสริม กำกับติดตาม 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมกำกับติดตาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสังเคราะห์เอกสาร 2) แบบบันทึกประเด็นการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผลวิจัยจากขั้นตอนที่ 2 (สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็น)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้บริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 3.2 ประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามฯ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินประสิทธิภาพด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกมีความรู้ประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณภาพภายนอก และดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามเพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ตามแนวคิดการประเมินรูปแบบก่อนนำไปประยุกต์ใช้ ได้แก่ 1) การประเมินด้านความถูกต้องของรูปแบบ จำนวน 7 ข้อ และ 2) การประเมินด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้มีเกณฑ์ผ่านการประเมินคือรูปแบบจะต้องมีค่าความถี่ เฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 1.00

3.2 ความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริมกำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 รายละเอียดตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

รายการ	ระดับความคิดเห็น						ความต้องการจำเป็น	
	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่ควรจะเป็น				
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{Modifide}$	ลำดับ
1. ด้านหลักการส่งเสริมกำกับติดตาม	3.21	0.68	ปานกลาง	3.90	0.53	มาก	.214	4
2. ด้านวัตถุประสงค์การส่งเสริมกำกับติดตาม	2.87	0.65	ปานกลาง	3.95	0.73	มาก	.376	1
3 ด้านวิธีดำเนินการส่งเสริมกำกับติดตาม	2.95	0.77	ปานกลาง	3.93	0.68	มาก	.332	3
4. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมกำกับติดตาม	2.99	0.53	ปานกลาง	4.09	0.45	มาก	.367	2
ภาพรวม	**3.00**	**0.65**	**ปานกลาง**	**3.96**	**0.59**	**มาก**		

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการจัดลำดับสภาพที่เป็นจริง ผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{\mathbf{X}}$=3.00; S.D.=0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักการส่งเสริมกำกับติดตามอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{\mathbf{X}}$=3.21 S.D.=0.68) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัตถุประสงค์การส่งเสริมกำกับติดตาม อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{\mathbf{X}}$=2.87 S.D.=0.65) สำหรับผลการจัดลำดับสภาพที่ควรจะเป็น ผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$=3.96 S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริม กำกับติดตาม อยู่ในระดับมาก

($\overline{X}$=4.09 S.D.=0.45) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวิธีดำเนินการส่งเสริมกำกับติดตามอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.93 S.D.= 0.68)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในภาพรวมของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า รายการที่มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น อันดับ 1 คือ ด้านวัตถุประสงค์การส่งเสริมกำกับติดตาม (PNI = 0.376) อันดับ 2 คือ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมกำกับติดตาม (PNI = 0.367) อันดับ 3 คือ ด้านวิธีดำเนินการส่งเสริมกำกับติดตาม (PNI = 0.332) และ อันดับ 4 คือ ด้านหลักการส่งเสริมกำกับติดตาม (PNI = 0.214)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จากการสังเคราะห์เอกสารและจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวทางการส่งเสริมและกำกับติดตาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 หลักการส่งเสริม กำกับติดตาม ประกอบด้วย 1) หลักการติดตามโดยเครือข่าย 2) หลักการแบบองค์รวม และ 3) หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

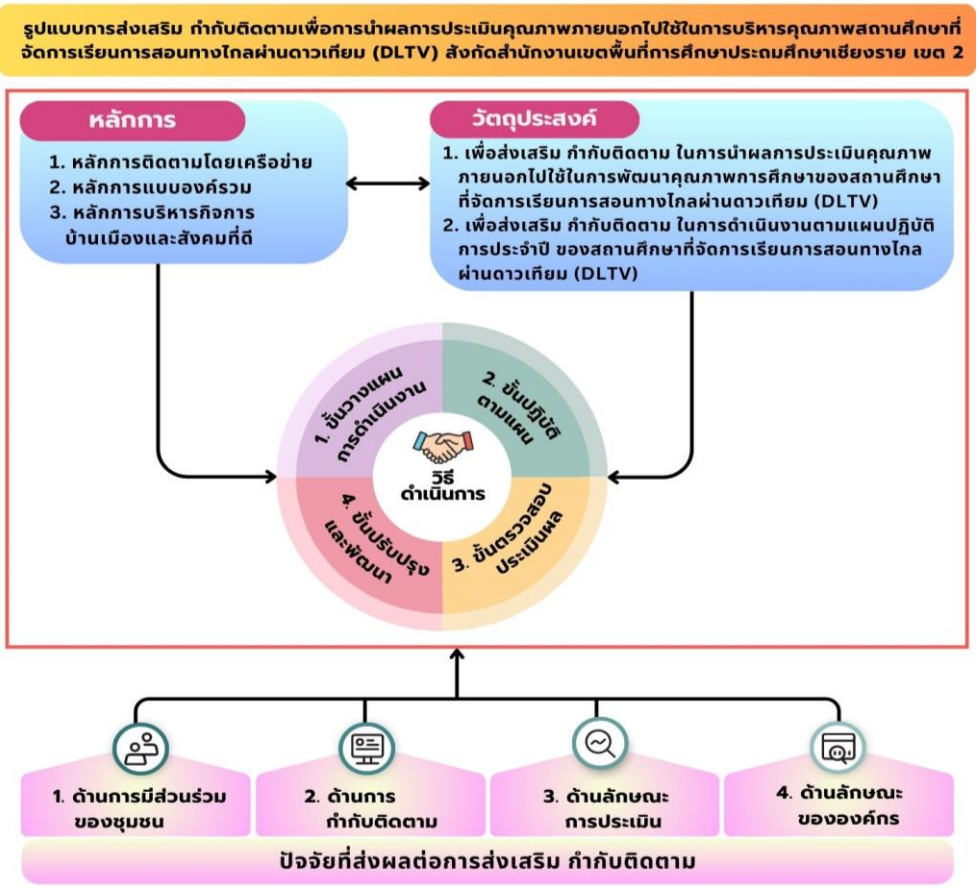
2.2 วัตถุประสงค์การส่งเสริม กำกับติดตาม ประกอบด้วย 1) เพื่อส่งเสริม กำกับติดตามในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และ 2) เพื่อส่งเสริม กำกับติดตาม ในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

2.3 วิธีดำเนินการส่งเสริม กำกับติดตาม ประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผนการดำเนินงาน 2) ขั้นปฏิบัติตามแผน 3) ขั้นตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน และ 4) ขั้นปรับปรุงและพัฒนา

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริม กำกับติดตาม ประกอบด้วย 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ด้านการกำกับติดตาม 3) ด้านลักษณะการประเมิน และ 4) ด้านลักษณะขององค์กร

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3.1 ผลการสร้างรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แสดงดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

(ที่มา : โสภิชญา กาศโอสถ, 2568)

จากภาพที่ 2 รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตาม เพื่อการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการส่งเสริม กำกับติดตาม

หลักการของรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีหลักการสำคัญ 3 ประการ

1.1 หลักการติดตามโดยเครือข่าย สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา โดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย อาทิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กร ชุมชน เพื่อช่วยให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถพัฒนาต่อเนื่องผ่านการประเมินและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1.2 หลักการแบบองค์รวม สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) มีการกระจายอำนาจในการจัดการเรียนการสอนจากต้นทางโรงเรียนวังไกลกังวล กลางทางเป็นการส่งสัญญาณและควบคุมคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ และปลายทางสถานศึกษาที่รับสัญญาณจะต้องดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด พร้อมมีมาตรการเสริม เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

1.3 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) บริหารคุณภาพสถานศึกษาตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า โดยบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การส่งเสริม กำกับติดตาม

2.1 เพื่อส่งเสริม กำกับติดตาม ในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

2.2 เพื่อส่งเสริม กำกับติดตาม ในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

องค์ประกอบที่ 3 วิธีดำเนินการ ส่งเสริม กำกับติดตาม

วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมกำกับติดตาม ให้มีการนำผลการประเมินไปสู่การปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ดังนี้

3.1 ขั้นวางแผนการดำเนินงาน วางแผนการดำเนินงานในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้กับการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยมีกระบวนการที่มีโครงสร้างชัดเจน ตั้งแต่การจัดตั้งคณะกรรมการ ศึกษามาตรฐาน ประเมินตนเอง รายงานผล และ

กำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถส่งเสริมคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ขั้นปฏิบัติตามแผน ได้แก่ 1) จัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รับทราบถึงแผนงานและแนวทางการปฏิบัติ โดยชี้แจงแนวทางการติดตามและประเมินผล รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล 2) สถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน DLTV ที่กำหนดไว้ โดยนำข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และสนับสนุนการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียน 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่กำกับดูแล และตรวจสอบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งคณะติดตามและประเมินผล ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 4) สถานศึกษาใช้ เว็บไซต์ DLTV และแอปพลิเคชัน เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้และสนับสนุนการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการติดตามผลดำเนินงาน

3.3 ขั้นตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการช่วยให้สถานศึกษาเห็นจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน DLTV โดยใช้ข้อมูลจากการติดตามผล การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อให้สามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ขั้นปรับปรุงและพัฒนา เป็นการช่วยให้การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้ปรับปรุงกระบวนการสอน การพัฒนาครู การปรับปรุงเทคโนโลยี และการติดตามผลการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริม กำกับติดตาม

ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ดังนี้

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เช่น สนับสนุนอุปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐาน การซ่อมแซมอาคารเรียน การจัดหาระบบอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์รับส่งสัญญาณ หรือร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน เช่น การขอรับบริจาคคอมพิวเตอร์ หนังสือ สมุด และอุปกรณ์การเรียนการสอน 2) ชุมชนมีบทบาทในการตรวจสอบและประเมินผลในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครอง การสัมมนาและเสวนาแลกเปลี่ยนหรือกิจกรรมพัฒนาของสถานศึกษา 3) ชุมชนจัด

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การสอนทักษะอาชีพ หรือการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เปิดโอกาสให้ครู สถานศึกษา และชุมชน ได้แลกเปลี่ยนแนวทางพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน

4.2 ด้านการกำกับติดตาม ดำเนินการใน 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับสถานศึกษา มีการนิเทศภายในเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามผลและส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรดำเนินงานตามมาตรฐาน DLTV อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ผ่านการจัดประชุม รายงานผลการประเมิน และกำหนดแผนและปฏิทินการติดตาม เพื่อให้กระบวนการนิเทศและการประเมินผลเป็นระบบ รวมถึงการส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐาน DLTV ได้ครบถ้วน 3) ระดับประเทศ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมฯ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำกับติดตามในภาพรวม โดยมุ่งเน้นการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน DLTV และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.3 ด้านลักษณะการประเมิน เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยลักษณะการประเมิน ประกอบด้วย แนวทางที่เป็นระบบ เริ่มจากการประเมินภายในสถานศึกษา การติดตามจากหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา ไปจนถึงการกำกับดูแลจากส่วนกลาง

4.4 ด้านลักษณะขององค์กร ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องในการกำกับติดตามและการส่งเสริมการนำผลประเมินไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) มีโครงสร้างการทำงานที่ครอบคลุมหลายระดับ

3.2 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ผลการประเมินด้านมาตรฐานความถูกต้องของรูปแบบ โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.26, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) และรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ และผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.29, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.46) และรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการ

อภิปรายผล (Conclusion)

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในแต่ละองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนให้ดีขึ้น เหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดความต้องการพัฒนาอย่างมาก คือ ข้อมูลในการศึกษานี้มาจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหาร และครู ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโรงเรียน มีความเข้าใจลึกซึ้งถึงสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เห็นสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษาดังกล่าว อันเป็นผลให้เกิดความต้องการสูงในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐาน และเล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทองคำ อำไพ (2564) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับสุวิมล ว่องวาณิช (2562) และกานต์ชนก ทองมา และพิกุล ภูมิโคกรักษ์. (2567) ได้กล่าวถึงการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ โดยการตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการบริหารผ่านการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

2. รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นกระบวนการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมี 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) หลักการส่งเสริมและกำกับติดตาม 2) วัตถุประสงค์การส่งเสริมและกำกับติดตาม 3) วิธีดำเนินการส่งเสริมและกำกับติดตาม และ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและกำกับติดตาม โดยในการพัฒนารูปแบบฯ ผู้วิจัยใช้วิธีการที่มีความหลากหลายและมีความน่าเชื่อถือ โดยการสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการ

สัมมนากับผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณภาพภายนอก การบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และในด้านการพัฒนาระบบการส่งเสริมและกำกับติดตาม ซึ่งมีส่วนช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจะช่วยให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรัญ น่วมมะโน. (2562), ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปปินใจ. (2566) สรุปไว้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการดำเนินการของรูปแบบ และ 4) ปัจจัยความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบและยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยกระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความเหมาะสม และตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่

3. รูปแบบการส่งเสริม กำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการประเมินด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบที่สร้างขึ้นประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง ชัดเจนและเหมาะสม มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน และในด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้จริง โดยมีองค์ประกอบและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับลักษณะและความเฉพาะเจาะจงของสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และสามารถนำไปบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ โดยการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและกำกับติดตามจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้อง และศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย และผ่านการประเมินด้านความถูกต้องและด้านความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณภาพภายนอกและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ มีความถูกต้อง และมีความเป็นไปได้ เหมาะสมในการนำไปใช้ในการส่งเสริมและกำกับติดตาม และประยุกต์ใช้ในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวดี อุปปินใจ และคณะ (2563) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา

รูปแบบ โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำความเข้าใจในสภาพปัญหา และความต้องการรูปแบบใหม่ในการดำเนินงาน จะสร้างและตรวจสอบรูปแบบที่จะทำให้เกิดความชัดเจนและความสมบูรณ์ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และยังสอดคล้องกับพลพิศิษฐ์ ตาละซอน (2564) และปุณณพัฒน์ ธนเดโชเดช, สุวดี อุปปินใจ, พูนชัย ยาวิราช, (2567) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องและเป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไปทุกรายการ มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติใช้สำหรับเป็นแนวทางในการการส่งเสริมและกำกับติดตาม และประยุกต์ใช้ในการบริหารคุณภาพสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอต่อสถานศึกษา จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนดได้นั้น รูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามจะต้องมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีส่วนช่วยให้การบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพผู้เรียนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในด้านการบริหาร ผู้บริหารควรใช้แนวทางที่มีความหลากหลาย เช่น การบริหารแบบมีส่วนร่วม การใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ และการสนับสนุนครูผ่านระบบโค้ชชิ่ง นอกจากนี้ ควรมีแผนการติดตามและการประเมินผลที่ชัดเจน กำหนดตัวชี้วัดที่วัดผลได้จริง และใช้เทคโนโลยีช่วยเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน สำหรับในด้านการจัดการเรียนการสอน ควรปรับปรุงสื่อให้เหมาะสมกับระบบ DLTV เสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม และจัดระบบช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า ในขณะเดียวกัน ควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนทรัพยากรและโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้ การใช้รูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สถานศึกษา DLTV บริหารงานได้อย่างเป็นระบบ พัฒนาผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มั่นคงและยั่งยืน

2. ข้อเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นแล้วว่า การส่งเสริมและกำกับติดตามสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้บรรลุเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด เป็นหน้าที่ของบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายต้องมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนแนวทางดังกล่าว ดังนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การกำกับติดตาม วางแผนการดำเนินงาน และพัฒนารูปแบบการกำกับติดตามที่เหมาะสม ทั้งนี้ ควรมีการ

ปรับปรุงกระบวนการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาข้อจำกัดเฉพาะของการส่งเสริมและกำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาระบบและกลไกการส่งเสริมและกำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา DLTV โดยการทดสอบระบบกับสถานศึกษาตัวอย่าง และปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

3. ควรมีการศึกษาระบบข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมและกำกับติดตามการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา DLTV โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเพิ่มความแม่นยำและประสิทธิภาพในการติดตามผล

4. ควรมีการทดลองนำโมเดลที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริงในพื้นที่อื่น เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิผลของโมเดลในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

5. ควรศึกษาผลกระทบของการใช้รูปแบบการส่งเสริมและกำกับติดตามต่อคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการสอน และการบริหารจัดการในระยะยาว เพื่อประเมินผลเชิงประจักษ์และปรับปรุงโมเดลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รายการอ้างอิง

กานต์ชนก ทองมา และพิกุล ภูมิโคกรักษ์. (2567). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. 15*(1), 211 - 225.

ขวัญจิรา จำปา และสุวดี อุปปินใจ. (2566). การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพของชุมชน. *วารสารรัชต์ภาคย์. 17*(51), 205 - 216.

จรัญ น่วมมะโน. (2562). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

จุไรรัตน์ หลักชุม. (2553). การจัดการความรู้ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 3*(1), 1 - 10.

ทองคำ อำไพ. (2564). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

ทัศน์ศิรินทร์ สว่างบุญ, สรัญญา จันทร์ชูสกุล, พินดา วราสุนันท์. (2560). การพัฒนารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10*(3), 2405 - 2419.

ปุณณพัฒน์ ธนเดโชเดช, สุวดี อุปปินใจ, พูนชัย ยาวิราช. (2567). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในเขตพื้นที่พิเศษบนภูเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.). 6*(1), 317 - 332.

พลพิศิษฐ์ ตาละซอน. (2564). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีความเหมาะสมเชิงพื้นที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.

วารุณี ลัภนโชคดี. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาการของระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบของ สมศ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2*(4), 1 - 16.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2556). *คู่มือการนำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้,* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *รายงานผลการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2565*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2566). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบที่สี่ (พ.ศ. 2559–2564)*. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

สุวดี อุปปินใจ, ธิดารัตน์ สุขประภาภรณ์, สุภาพร เตวิยะ. (2563). รูปแบบและกลไกการพัฒนาสมรรถนะครูตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 32 เขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา ในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 7*(2), 447 - 463.

สุวดี อุปปินใจ, และคณะ. (2566). *รูปแบบการส่งเสริม กำกับ ติดตามให้มีการนำผลการประเมินไปสู่การปฏิบัติเพื่อยกระดับโรงเรียนคุณภาพขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง.* สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*, (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

William Edwards Deming (1989). *Out of The Crisis*. USA: The Massachusetts Institute of Technology Center for Advanced Engineering Study.